

PROTOCOL PESTEN

SCHOOL HET VISNET

ELST

INHOUD

Definitie en visie	pag. 1
Signalen	pag. 2
Preventie	pag. 3
Aanpak en consequenties	pag. 4
Bijlage 1	
Begeleiding gepeste en pester	pag. 5
Bijlage 2	
Begeleiding ouders	pag. 6
Bijlage 3	
De anti-pestcommissie (APC); Wat doen wij?	pag. 7

Definitie

Onder pesten op school verstaan wij het volgende: "Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer leerlingen, die niet (langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen."

Kenmerken

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- pesten gebeurt opzettelijk;
- pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal);
- bij pesten is altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen;
- pesten gebeurt systematisch;
- pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet ingegrepen wordt;
- pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. Nu eens kan de één het 'lijdende voorwerp' zijn, dan weer de ander. Pesten is structureel en brengt kinderen tot wanhoop. Het structurele karakter vraagt om beleid, vandaar dit protocol.

Uitgangspunt

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden: *

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen:

leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)

* Als school proberen we pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt.

* Als pesten optreedt, moeten we als leerkrachten, eventueel in samenwerking met de ouders dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pestproblemen zich voordoen, handelen wij volgens dit protocol.

Visie op pesten

Pesten moet structureel worden aangepakt. Alleen wanneer we stelselmatig en adequaat reageren kan er van de aanpak ook een preventieve werking uit gaan.

De door ons opgesteld schoolregels hebben mede de bedoeling pesten te voorkomen. In voorkomende gevallen kan het wenselijk zijn om met de kinderen, op groepsniveau, aparte afspraken te maken om pesten te stoppen of binnen de perken te houden.

Tijdens de lessen sociaal-emotionele ontwikkeling komen aspecten aan de orde die meehelpen om pesten te voorkomen.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis van de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen kan niet worden geaccepteerd. De leerkrachten horen dan ook duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Signalen van pesterijen

Om alert te zijn op pesten is het ook goed om de signalen die op pesten kunnen wijzen op een rijtje te zetten. Het is wenselijk dat de leerkrachten en ouders alert blijven.

SIGNALLEN VAN PESTER:

- Zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven;
- Beledigen;
- Opmerkingen maken over bijvoorbeeld kleding;
- Isoleren;
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- Op weg naar huis achtervolgen;
- Naar het huis van de gepeste gaan;
- Bezittingen afpakken;
- Schelden of schreeuwen tegen de gepeste;
- Stoer gedrag, vertelt anderen wat hij allemaal kan;
- Vertelt thuis hoe populair hij is (daar gaat het de pester om – populair zijn);
- Tegendraads, opstandig, probeert vaak zijn zin door te drijven;
- Opvallend agressief tegen volwassenen en kinderen;
- Roddelt vaak en zegt lelijke dingen over anderen;
- Pesten via social media.

SIGNALLEN VAN SLACHTOFFER:

- Zich niet veilig voelen op school;
- Vaak niet naar buiten willen;
- Niet graag naar situaties wil waarin de groepsleerkracht **niet** aanwezig is;
- Treuzelt na schooltijd;
- Slechtere leerprestaties heeft;
- Zich minder goed kan concentreren;
- Vaak alleen is of zich afzondert;
- Niet samenwerkt met andere kinderen;
- Komt vaak met vernielde spullen naar huis;
- Kind wil zijn verjaardag niet vieren;
- Thuis zwijgen.

Preventie

Een positief leer-en leefklimaat geeft meer binding met de school, waardoor gewelddadig gedrag afneemt.

- ❖ We gebruiken "Soemokaarten", die aanknopingspunten biedt voor een gesprek over omgang met elkaar.
- Soemo = **S**ociaal **e**motioneel
- ❖ In de bovenbouw krijgen de leerlingen een preventiecursus "Kom op voor jezelf".
- ❖ Aan het begin van ieder schooljaar wordt in iedere groep de omgangsregels, eventueel met handtekening, met de leerlingen uitgebreid besproken; ouders lezen dit in de nieuwsbrief van de groep.
- ❖ Deze omgangsregels hangen in de klaslokalen.
- ❖ Tijdens de landelijke Anti Pestweek en Anti Pestdag; aandacht voor pesten in alle groepen.

Vermoeden van pesten

Wanneer een leerkracht vage signalen krijgt waardoor het idee ontstaat van stiekem, onderhuids pesten, dan zal in zo'n geval de leerkracht extra alert zijn. De leerkracht kan zijn vermoeden in een teamvergadering melden, zodat ook de collega's extra alert kunnen zijn.

De leerkracht kan ook een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

Wanneer het vermoeden bevestigd wordt, of wanneer de leerkracht sowieso constateert dat een leerling wordt gepest doordat de gepeste of een medeleerlingen het bij hem komen melden dan gaat het stappenplan in werking (zie "Aanpak van pestgedrag in 4 stappen").

Als er gepest wordt

Wanneer kinderen met elkaar onenigheid hebben, proberen zij daar allereerst zelf uit te komen.

In geval van pesten zal in de regel de leerkracht ingeschakeld moeten worden.

Een belangrijke stelregel hierbij is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.

Vanaf de kleutergroepen brengen wij dit de kinderen al bij:

"Je mag niet klikken, maar als je gepest wordt, of als je ruzie hebt en je komt er niet zelf uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit is geen klikken."

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers mede verantwoordelijk voor een goede sfeer op school.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie, de leerkrachten en de APC hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Aanpak van pestgedrag in 4 stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

- Stap 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.
- Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze het recht én de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.
- Stap 3: De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).
- Stap 4: Bij herhaaldelijke pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de naam van de pester in het leerlingvolgsysteem genoteerd. Bij iedere melding in het leerlingvolgsysteem omschrijft de leerkracht "de toedracht". Ouders worden in een vroeg stadium geïnformeerd.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties van pesten voor de pester

De aanpak van pestgedrag heeft niet tot een positief effect geleid. Er moeten aan de pester sancties worden opgelegd.

De sancties zijn opgebouwd in 5 punten; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

1:

Eén of meerdere pauzes binnen blijven;

- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn;
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem;
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij bij het gepeste kind aanricht;
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

2:

APC wordt op de hoogte gesteld en wordt erbij betrokken.

3:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het leerlingvolgsysteem en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld.

5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het pesten (populair of baas willen zijn, jaloezie, frustratie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – compliment als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Kind stimuleren een sport of club te zoeken; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp.

OORZAKEN VAN PESTGEDRAG KUNNEN ZIJN:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

ADVIEZEN AAN DE OUDERS

1. Ouders van gepeste kinderen:

a. **Niet pester zelf benaderen!**

- b. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- c. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- d. Pesten op school bespreekt u direct met de leerkracht.
- e. Door positieve stimulering en complimenten kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- h. Spreek over het social media gedrag van uw kind en geef uitleg over het deelnemen

2. Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Geef zelf het goede voorbeeld.
- h. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- i. Respect voor de beslissing van school.

3. Overige ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld.
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

DE ANTI-PESTCOMMISSIE (APC); Wat doen wij?

- We zijn alert op pestsignalen en ongewenst gedrag.
- We controleren de naleving van opgestelde regels.
- We fungeren als luisterend ook voor leerkrachten/ouders en zoeken samen naar oplossingen.
- We betrekken ouders vroegtijdig in een pestproces.
- We vergaderen tenminste vier keer per jaar om onder andere problemen te bespreken.
- We schrijven updates in De P@rel.
- We vragen leerkrachten in hun groep aandacht te geven, aan pesten tijdens de Week tegen Pesten: knutsel- en groepsactiviteiten, School tv, gesprekken, enzovoort.
- We houden ons op de hoogte van berichtgevingen vanuit de media en bespreken deze met de APC leden.

Als u een pestmelding heeft, meldt u dit eerst bij de leerkracht.

Heeft u vragen over de APC kom gerust langs of laat het ons weten.

Commissieleden: Jacco Dirksen, Linda van Lieshout, Chantal Mels, Anja Schinkel en Regina van Koot.

